

Govor, psihologija, terminologija.

Karakteriolgiška študija. (Nadaljevanje).

Ali z nemško mislijo se ne bo rodila slovenska beseda; zakaj kakor vsaka beseda tako je tudi slovenska hkrati z mislijo porojena. (»Z mislijo se nam bo brž rodila tudi beseda« llešič!). »Jezik je telo misli,« je dejal celó naučni minister Hartel (citiram po Tominšku), »ne njih obleka«. Za organiški razvoj misli treba torej organiškega razvoja njih telesa — jezika! Kakor miselska oblika ni enotna, tako ni enotna oblika jezikov, ampak ta oblika se spreminja od človeka do človeka, od roda do roda, in — od naroda do naroda. Jezikovna oblika pa ni samo v fleksiji in v stavku, ampak je tudi v glasniških skupinah, je v skupinah besed sploh (ne samo pri spregatvi in sklanjatvi), je v skupinah in razmerjih stavkov, je pred vsem v stavkovem začetku, v načinu, kako in s katerega stališča se stavek (sod, misel) započne in pa kako (popolno ali nepopolno) se misel izrazi, ali bolj po skupnih sodih ali bolj po posameznih predstavah ali pojmi. Da, oblika je celo v posamezni besedi in je v deblu! Tudi tukaj se združujeta vedno vsaj po dva elementa hkrati po skupni vezi, in prav po navadnih pravilih permutacije se lahko združita na en način in na drugi, ne v dvéh jezikih enako. — Potem pa za pojme! Vsakdo ve in llešič sam to omeni večkrat v razpravi, da se tá jezik izraža bolj konkretno, ta bolj abstraktno, kakor pač njega razvoj nanese.¹⁾ —

¹⁾ Tule treba dregniti ob pasus: »Slovan ne ljubi golih oblik«. Ali jih res ne ljubi, golih oblik, Slovan? Kaj so te gole oblike? Poglejmo. llešič pravi: »Ko zahtevamo debloslovje, nam gre za vsebino, snov jezika; to je torej realistiška smer, ki se prilega naši dobi. Poezija se je že močno otresla preokornih spon oblike, in vsebina ji je nad obliko. Ali naj jezik, nje zvesti sluga, zaostaja? S to zahtevo ustrezamo duhu slovanskemu. Slovan ne ljubi golih oblik, marveč išče povsod vsebine; ta mu redi fantazijo in čuvstvo. Slovan je zdrav realist... Kadar dobimo vsebino svojega jezika v oblast, preneha morebiti marsikak nedostatek... Kadar bomo jasno zrli vsebino svojega jezika, njega podobe (!), se nam bo z mislijo brž rodila tudi beseda (!) ...«

Pojem »realistiško« imamo tukaj razumeti za vsebinsko, snovno; in vse kar ni snov, je oblika. Oblika pa, kakor smo že rekli, se ne da zavreči: neko obliko mora vsaka snov imeti. Katera je tedaj tista, ki jo naj perho-

Vseskozi torej vidimo, da je oblika tisto, česar nam je treba. Ali nas torej debloslovje reši? Tudi debloslovje, prav tako ko vsak drug del slovenskega jezikoslovja; saj je v korenu in deblu slovenski jezik prav tako samobiten in samorasel, ko v drugih izrazih. In celo veliko duha slovenskega jezika je v njih, in če pomene korenov in debel preiščemo prav fino psihologiško in logiško s posebnim pogledom na karakteriologijo, bi morda zalotili v njih bitju odsev vse »narodne ekonomije« jezikovnega genija, morda celo duh slovenskega jezika »in nuce!« To povdarjam

resciramo? Ker slovniške oblike po ožjem pomenu besede (t. j. glasoslovnih pravil in pravil fleksije) seve ne moremo zavreči, ostane oblika stavka. Ko pa tudi slovenske in slovanske sintakse ne gre, da bi zavrgel, morda spričo tega, ker je nismo zadosti gojili, moramo po analogijah, ki jih llešič citira s poezijo, fantazijo in čuvstvom, na misli imeti le frazo, slog in abstrakte. Fraze (= izraza) po širjem pomenu besede — nje llešič ne more zametavati; brez nje ne bi bilo jezika (glej spredaj); fraze po ožjem pomenu so okoreneli izrazi, tudi ti so potrebni (»duševna glavnica!«); le kadar se rabijo po vsaki ceni, imamo frazo po slabem pomenu. To frazo llešič gotovo zameče, kadar pravi, da Slovan išče povsod vsebine; to je popolnoma po pameti rečeno, ali se tiče bolj individualne plitvosti ko splošnosti. Pravih fraz ni preganjati, ampak šele gojiti jih je treba; z njimi si pridobimo s čim več s tem boljšega orodja, pravih jezikovnih potov za pravilno, organiško gojenje in razvijanje misli. — Prav tista je pri slogu: nek slog mora biti. Kaj pa je slog? Slog je to na majhno, kar je narodni jezikovni genij na veliko. »Narod nad pesnikom, ne pesnik nad narodom«, taka je deviza Cankarjeva in vseh pravih pesnikov, mojstrov jezika: slog posameznikov se mora stekati v slog naroda; le v njegovih mejah sme uspevati slog posameznikov (NB! Govorim o slogu, ne o vsebini!) Zato imamo tako malo dobrih štilistov, ker narodnega sloga še nismo dotrdili. — Sloga pa je duševnemu delavcu treba kot kruha telesnemu; in omledna so večkrat dela naših pisateljev samo zato, ker nimajo pravega sloga; narodnega nočejo ali ne znajo, tujega ne morejo; in tako lomijo tujemu tiču perje in ga nabadajo na ubogo slovensko telo, da ni njih jezik ne tič ne miš. — Sloga nam je torej tudi treba.

Je pa še tretja tvorba jezika, ki jo llešič morda šteje za obliko, ker ni realne, snovne vsebine: abstraktne besede. — Ne verjamem, da bi se kdo hotel abstraktov lotiti pa bi rekel, da so konkretna bolj vsebinska, torej bolj slovanska! Slovanska so res bolj, ali zakaj? Zato, ker so slovanska narečja bolj zaostala: ali, da bodi zato tem narečjem sojeno ostati na tisti stopnji koder so, tega Bog vari! »Die Tendenz unserer literarischen Tätigkeit ist . . . unsere Muttersprache zu kultivieren!« S tem smo si edini. Ta kultura pač ne bodi zunanja, ampak naj bo notranja: iz sebe se razvij! Iz nemške kulture in drugih naj le jemlje, ali ne obleke in

navzlic Wundtovemu izreku, poleg katerega gl a s j e t e r p o j m o v i (= pomeni) in njih razvoj z duševno, notranjo stranjo jezika nimajo tolikega stika, ali pa vsaj ne toliko direktnega (Wundt pravi: »... Hiernach steht der Begriff der inneren (Sprachform) in unmittelbarer Beziehung zu dem (Begriffe) der äußeren Sprachform. Denn unter der ersteren, der inneren (Sprachform) kann man nur die psychischen Motive verstehen, welche die letztere (die äußere Sprachform) als ihre Wirkung hervorbringen. — Von allem dem, was der Außenseite der Sprache (i. e. der äußeren Sprachform) angehört, liegt nun die Lautform diesen psychischen Motiven verhältnismäßig fern, oder sie ist mindestens bloß durch indirekte

navlake, atome kulturne naj srka, in tuja misel naj bo šele snov, ki jo jezik obdelaj in si iz nje hrane šele pribavi. Tudi slovenski abstrakti ji ne bodo odpali, imela jih bo; ali ti abstrakti bodo narejeni po drugih potih ko nemški. — Da se nekoliko pomudimo pri tej točki; imenitna je ne le na sploh, ampak še posebno za našo reč, zakaj namen tega spisa je prav ta, da razvijemo program ali vsaj nasvetujemo pot, kako se dokopati do svojih terminov. Termini pa so izvečine abstraktni izrazi.

Ako pogledamo psihologiško tvorbo abstraktov, kakor jo je Wundt razvil v svojem, lahko rečem da epohalnem delu, pa vidimo, da je več potov, ki držé do njih. Jezik je sploh tvorba, ki se je z vseh mogočih duševnih strani razvijala in ki ima to svojstvo, da se produkti razvivši se z vseh teh strani, strnejo kar sami po sebi v organsko celoto, podobno organski celoti kateregakoli živega bitja (Wundtova ideja). Seveda morajo biti oni posamezni produkti sami organskega postanka in pokolenja, na kar že zdaj opozarjam. — Tako je tudi tvorba abstraktov v jeziku nekaj, kar še razvija samo po sebi v vseh jezikih, kolikor jih je Bog dal, v vsakem, seve, po svoje, in v enem prej v drugem poslej, kakor nanese hitrejše ali poznejše razvijanje jezikovo. Wundt v svojem kratkem pa izbornem pregledu jezikov po načinu jezikovnega mišljenja loči dve stopnji na prehodu iz konkretnega v abstraktno mišljenje: stopnjo razvrščevanja v skupine predmetov in dejanj (stanja) po skupnih svojstvih p. žival — klassifizierendes Denken, in stopnjo skupljanja onih svojstev samih v skupne pojmove p. življenje — generalisierendes Denken; ti skupni ali skupljevani pojmovi tedaj izražajo v besedi tista skupna znamenja, ki so lastna predmetom, lastnostim in dejanjem (stanju) v prejšnji stopnji po skupinah razvrščenim. Ti šele so prav pravi abstrakti, oni so po večjem zastopani v deblih kot takih in v verbalnih nominih: participih, infinitivih, supinih (cf. W. V. II. s. 415—419). — Poglavitni pripomoček za pretvarjanje konkretnih na abstrakte je v tistem razkrajanju glagola (glagol kakor povsod, tako je tudi tukaj odločilni faktor za jezikovni razvoj), ki ga imenujemo analitiško stopnjo v razvoju jezikov: p. amavi — ego habeo amatum, j'ai aimé (cit. po Wundtu). V slovenščini postavim ni »bombikanje« nič drugega ko analitiško razkrajanje futurne oblike, n. pr. bom prišel = pridem — prav tako, kakor v preteklem času, kjer se je oblika v vseh

Beziehungen mit ihr verbunden. Ähnlich verhält es sich nach der geistigen Seite hin mit dem Begriffsvorrat und den an ihn gebundenen Vorgängen der Bedeutungsentwicklung. Indem diese das Gesamtbewusstsein einer redenden Gemeinschaft seinem gesammten Inhalte nach in sich schließen, bilden sie den geistigen Stoff der in Sprache geformt wird; ihm muß natürlich die innere Sprachform im allgemeinen adaequat sein, doch sind diese Beziehungen [wieder] indirekte. Begriffsvorrat und Bedeutungsentwicklung sind letzte Bedingungen, nicht selbst unmittelbare Ausdrucksmittel der inneren Sprachform. So bleiben als solche nur die Formen der Wortbildung und der Satzfügung übrig« (l. c. p. 408).

modernih jezikih že zdavna razkrojila: sem šel. S tem analitiškim razkranjem se loči pojem dotične glagolske oblike na več delov, ki so prej bili trdno strjeni; poslej se v obliki odločijo oseba, čas in dejanje, vsako na poseben pojem zase. Ko se tako izloči iz (skupne) glagolske oblike pojem »stanja« t. j. pravi glagolski pojem po navadi z zaznambo dotičnega časa vred v posebno patricipijalno, t. j. glagolniško tvorbo, postanejo spremljajoči glagoli biti, imeti (sein, haben, werden), ki se združujejo vsevprek z najrazličnejšimi pojmi stanja, bolj in bolj abstraktni, in to prav zato, ker se vsevprek in čedalje bolj rabijo: zakaj spočetka se je njih konkretni pomen (imeti, biti = eksistirati) pač živo čutil. 3. oseba jednine glagola »biti« postane po taki splošni rabi celo tako abstraktna, da služi jako veliko samo za vez (primerjaj interesantni spor Tominšek ca. Bezjak o kopuli v »Popotniku« z leta 1906. Zmaga mora biti po vseh psiholoških principih Tominškova). — In tako je načet proces, ki je za govor velikanskega pomena: po rečenem zgledu in kajpada po zgledih, započetih h kratu še z drugih strani, se razkrajajo tudi druge skupne miselske tvorbe, prej imenovanim podobne, na podoben način, pridejo tvorbe po analogiji, (sekundarne tvorbe), in tako dobivamo vse polno abstraktnih glagolov: iti (trikrat so šle volitve, ta poškodba gre v drugo vrsto. Kdaj greš v delo?), imeti (šivi nimajo toliko trpljenja.) imej mir, potrpljenje, ti bi bil imel priti, du hättest kommen sollen, voda ima stečno po ulicah, ima dobro rast.), dati (iz rok dati, daj si mir, ko mi ne daš vere), staviti (postavimo reč[i]). V primerih, zdaj naštetih vidimo, da se dajo podčrtani izrazi takole nadomestiti: so šle volitve = se je volilo; nimajo trpljenja = ne trpijo; imej mir = miruj; imej potrpljenje = potrpi; ima rast = rase; ima stečno = se steka (nimmt den Lauf); daj si mir = miruj, bodi miren; daš vere = veruješ; iz rok dati = izročiti. In kaj so izrazi: volitve, trpljenje, mir, potrpljenje, rast, stečna, vera, roke? Abstrakti! In kaj delamo, ako te izražamo s samimi »popolnimi« glagoli, t. j. z glagoli konkretne vsebine, in ne s sestavljenimi izrazi? Izražamo se konkretno namesto abstraktno! Konkretni izrazi, t. j. tukaj sami glagoli, imajo več vsebine, torej bi se morali po llešičevo favorizirati (in menda tudi po mnenju večine pisateljev stran Tominška, ki čisto prav in tudi iz drugih vzrokov prav omenja, ka je stara

Ako so pa pojmovi rezultante govorskih procesov, potem se morajo v njih — kajpada v pomanjšani obliki — odsevani potje, po katerih so govorniški procesi tekli. Še posebno mora to tako biti pri pojmi, ki se rode s podobami, metaforami, metonimijami. Za razvoj pojmov, to pove Wundt sam, odločijo historijski kulturni procesi, torej mora biti zapopaden v pojmi, t. j. v pomenih in njih govorskih korelatih, v deblih in v vsem, kar je iz njih nastalo, kratka zgodovina duševnih svojstev dotičnega jezika. — In vendar niso debela in niso besede tisti

sicer trditev, da je slovenščina »per excellentiam jezik glagolov«, zato pa nič bolj resnična). Toda, če bi na silo ustavili proces, ki ga v onih izrazih vidimo, bi kruto prerezali slovenščini žilo, ki nam donese zna Bog koliko dobrega. Zakaj brez abstraktov ni duševnega, ni znanstvenega napredka! Gojiti nam je tedaj abstrakte, ne zatirati jih. — Abstraktni substantivi se narode prvič iz pridevnikov: hud — oba, grd — oba, čeden — ost; drugič iz glagolov: dar, kap, lov (1. der Fang, 2. die Fangfläche (abstr.) für's (Dachtraufen- Gebirgs- etc.) wasser, 3. die Jagd), vest, nástop (Stauüberschwemmung (abstr.), nastóp (das Beziehen der Jagdstandplätze) delo, jelo, veda, vera, staja, prošnja; spovretek, pisanje (ne vem, zakaj ne bi bili glagolniki na nje dobri cf. Babnik, ki se je tudi že zavzel za nje). Slovenščina kajpada za zdaj ne bo imela zadosti verbalnih (in adjektivnih) abstraktov; toda poudarim še enkrat: gojiti jih je treba; gojili pa jih bomo samo z gojitvijo organiških zvez, v katerih rasejo. Imamo pa še drugo vrsto abstraktov, ki smo jih do sedaj — iz golega logicizma pópólnoma zanemarjali, dasi je že pred 40 leti Whitney poudarjal, da jezik lahko širom bogati z novimi pojmi, ne da bi se po jezikovni snovi t. j. z besedami in oblikami pomnožil; to pa s tem, da se pomen posameznih besed in izrazov razširi ali pa poglobi (cf. Die Sprachwissenschaft W. D. Whitney's Vorlesungen über die Prinzipien der vergleichenden Sprachforschung, bearbeitet von Dr. Jul. Jolly, Dozenten an der Universität zu Würzburg. München Theodor Ackermann 1874).

Slovenec ima vse polno takih izrazov, v katerih konkretni pomen naravnost prehaja v abstraktnega p.: »Ali ima oko!« — Kaže, da slovenščina porablja posebno rada subjektivno izražanje za tako sprejvanje konkretnih v abstrakta p.: Sodnija če gospodarja imeti, das (Vormundschafts-)Gericht besteht darauf, daß der Besitz nicht herrenlos sei. — Abstrakti se nadalje narode iz hipotaktičkega razmerja stavkov: navezani stavki (Nebensätze) se namreč lahko spremene v verbalne abstrakte, atributivno zvezane s subjektom navezanega stavka p.: ko je bila bitka zgubljena = z zgubo bitke. Ni res, da bi se v slovenščini ne dala narejati taka razmerja, le to je, da je treba zbrati za tako operacijo pravih prepozicij, t. j. takih prepozicij, ki se s pomenom natanko strinjajo s konjunkcijo, katero nameščajo. To pa je reč, ki jej je treba posebnega odstavka, ki pride pozneje na vrsto; izrazi:

del jezikovnega organizma, ki nam ga je treba najprej gojiti. Ilesič sam pravi: »... besede je treba, ki jo (misel) izraža; ne najdem je, če nisem zrl vedno jasno in nazorno nje pomena(!!!), ki je podoba sedanji moji misli. — Pomen besedi je vsebina jezika.« Rekli smo že in upam tudi dokazali, kolikor se anticipando dokazati dá, da »pomen besedi« sam po sebi ni vsebina jezika, ampak pomen besedi v njih zvezi je vsebina jezika. Moti se torej, kdor misli, da bo znal res jezik, ako bo znal

»Za moje pameti nikdar, so viel ich weiß... — S to priliko, als da, wenn sich die Gelegenheit (ergab) — Blaga na preostajanje, so viel, daß...«, ti izrazi kažejo, da se navezani stavki tudi v slovenskem dajo pretvarjati v imenske attribute, ne samo nemški. Cf. zravno velikega blaga ubog bei großem Gute arm, Kopitar, Grammatik der slavischen Sprache... pr. 275. (O materiji v. W. V. II p. 357 nstp., W. L. I. p. 167—170). — Za pozneje si tudi prihranim še neko točko, ki o njej mislim, da pospešuje rast abstraktov. Tukaj naj še omenim, da gre med sprevajanje konkretnih izrazov na abstraktne še nek glagolski jezikoslovni pojav, ki je tudi tesno spojen s sprevajanjem objektivnega izražanja na subjektivno: to je prehod z izražanja z glagoli, posebej za izražanje kakovosti dejanja (qualitas actionis) namenjeni, do izražanja, ki kakovost dejanja iz glagolov izloči in jo izrazi s posebnimi pripomočki. (Zdaj že do dobrega vidimo, kako sta zvezani abstraktno izražanje s subjektivnim! Zakaj že pri razpravljanju o tvorbi pomožnikov smo slutili to zvezo.) Naši nedovršniki izražajo hkrati s stanjem ali dejanjem tudi njiju kakovost, pa se že počasi nadomeščajo z dovršniki. In tu le opozarjam na pravdo Škrabec ca. Mencej o slovenskem »praesens effectivum; kadar Škrabec pravi, da je slovenščina, ako rabi za sedanjik dovršnike (»zahvalim« namesto »zahvaljujem« etc.) — najbrž naprednejša proti drugim slovanskim jezikom, ki rabijo nedovršnik, ima po psiholoških načelih do pičice prav (cf. W. V. II. 129—204).

Tako mislim je dokazano, da to troje »oblik«: namreč abstraktnost, slog in fraza, ni da bi zametal. Katero obliko Ilesič tedaj zameče? Še bi lahko šteli za »obliko« uvrstitev besed in stavkov — Wort- und Satzfolge —, na glas in poudarek ter izgovor. Dokazali bomo pozneje, da se tudi te oblike človeškega govora ne dajo zametavati. Mislim, da je Ilesič menil s svojo trditvijo samo reči, da moramo Slovenci spoznavati debloslovje za to, da bomo imeli dovolj besed. Besed pa brez gojitve oblike = zveze zopet ne dobimo; besede so produkt govora, in pojmovi so cvet njegov! Stavek, izraz je prvina! Ako hočemo, da dobimo svoj produkt, moramo gojiti svoj govor, t. j. govoriti in pisati ga moramo. Kateri je ta govor? Ali književni? Saj temu hočemo pomagati šele na konja, torej ne ostane drugo, ko govoriti in pisati čisto, pravo, tedaj narodno slovenščino: služiti nam mora slovenski izraz in slovenski način izraza. Izraz in način izraza pa ni drugo ko oblika govora.

pomene vseh besed, pa če doda še vse glasje, vso fleksijo, in še tisto sintakso, kar smo se je dozdej učili! In zakaj ne bo znal jezika? Prav zato, ker ne bo vedel pomena vsem besedam, ako se ne bo učil zveze!! Moderna pedagogika celo je sprevidela, da se je jezik do zdaj napak poučeval: (Prim. »Nemščina kot drugi deželni jezik. Dr. J. Bezjak.« v Pedagoškem Letopisu II.) dandanes se prične pouk jezika s stavkom, z izrazom, kakor se je delalo po takorečenih praktičnih slovnicaх že zdavna (gl. metode Toussaint-Langenscheidt, Ahn, Ohlendorf, i. dr. Tudi Pečnikova slovenska slovnica za Nemce postopa tako). »Kakor razna kolesca in drugi deli ne tvorijo ure, dokler niso sestavljena v eno celoto tako, da se kolesce prijemlje kolesca, in kakor ura navzlic vsem umetelnim sestavinam ne gre, dokler ji nedostaje oživljajoče zmeti, ki žene stroj, tako skupina besed še ne tvori stavka, ako besede niso v medsebojnem ožjem razmerju, in tej besedni skupini nedostaje duše...« (Dr. J. Bezjak, v Pedag. Letop. III. p. 103). In Tominšek pritrди: »V dosedanjih slovnicaх so se razlagali deli in delci jezikovnega stroja; ali kako se stroj goni, temu se je moral priučiti vsak sam...« Dr. Jos. Tominšek, Popotnik 1906, str. 13. — Zdej pa še to: Ali imamo vseh besed, ki jih včasih iščemo? Kako bom zrl pomen tistih besed, ki jih nimamo? Gotovo po nemško, in — po nemško jo bom tudi skoval! V tem grmu je zajec! Jaz pravim: poiščimo ne samo debila, ampak sploh slovenskega izraza, slovensko pot poiščimo, ki po nji hodi naša misel, in beseda nam bo privržena! In Ilešič, ako je konsekventen, bo ostal zvest sam sebi in bo iskal izraza tam, koder je: »v duševni glavnici!«

Ilešič čuti v jeziku pomanjkanje: kako to, da ne gre do konca? Da ostane na debloslovju, ki je res da krasen predmet raziskave? Zdrav realist je, biseri so kanili izpod njegovega peresa, in vendar —? Kod je vzrok?

V dveh točkah je. Prva je ta, da mu je beseda individij, da mu je edini reprezentant logiških pojmov, ki je vreden in potreben kultiviranja: Miklošičeva šola tirana do kraja. Druga je pa tista točka, ki jo sam razjasni na str. 60. v brošuri:

Pa tudi možje, ki se intenzivno bavijo s slovanstvom, govore včasih besede kakor: Slovanski narodi so si edini v Evropi ustvarili vzorne knjižne

jezike, vzemši jih iz čistih (?) narečij, spoštujoč govorico naroda (?) To trditev bi kdo lahko tudi tako podprl: ...zgodovinski je dognana resnica, da se je slovanska demokracija pogosto prevrnila v anarhijo.

... V zgodovini niso bili navadno tisti narodi najmočnejši in najtrajnejši, ki so ohranili svoje plemenske posebnosti nedotaknjene, marveč oni, ki so se ali pomešali z drugimi narodi ali pa se učili od njih. Niti velika Ruska ni vzrastla iz samega slovanstva; trdnost so ji dali tuji vplivi, seveda prilični (!) Tako se mi zdi, bo tudi koristno, ako se po zgledu zapadne Evrope v knjižnem jeziku ne bomo držali vsak le svojega narečja. Narava je lepa, a umetnost še lepša.« (Podčrtaval sem jaz.)

Zadnje besede povedo program llešičev, tudi če bi ga ne bil zgovoril v brošuri prav nič.

(Nadaljevanje pride.)

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Za odgovornost po §-u 1320 o. d. z. ni treba, da bi bila lastniku živali hudobna lastnost njena znana; zadostuje, ako ni smel smatrati za izključeno, da bi žival koga poškodovala, a je vzlic temu zavarovanje zanemaril.¹⁾

Tožnik Josip M., inženir, je tožil Cecilijo P. za plačilo boleznine 1000 K, odhoda pri zaslužku 400 K, stroškov za lečenje 25 K, skupaj 1425 K s 5% obrestmi od vročbe tožbe.

C. kr. deželno sodišče v G. je tožbeni zahtevek zavrnilo in naložilo tožniku povračilo pravnih stroškov toženki.

Dejanski stan.

Tožnik Jožef M. je bil dne 2. julija 1905 zvečer gost na vrtu gostilne Božidarja K., ki ima gostilno v najemu od toženke Cecilije P. O tem času so sedeli gostje še pri mizah. Na oni strani hiše, ki se drži gostilniškega vrta, stoji odprta veranda,

¹⁾ Primeri določbo nemškega državlj. zakonika § 883: Ako žival človeka usmrti ali ga na telesu ali zdravju poškoduje, onda je tist, ki ima žival, dolžan poškodovancu s tem nastalo škodo povrniti. (Odgovornost za škodo zgolj z ozirom na posledice [Ungar: »Wessen Interesse, dessen Gefahr«]).